

OBSAH:

Komu je tato příručka určena	5
Jak je příručka uspořádána	5
Forma příručky	5
Nástin kapitoly	6
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	6
Základní principy	6
Aplikace	6
Řídicí praxe	6
Shrnutí	6
Kontrolní otázky	6
Vybraná literatura	7
Přílohy	7
Poznámky pod čarou	7
Překladatelská poznámka	7
PRÁVNÍ RÁMEC	11
<i>Kapitola 1 Základní koncepce mezinárodního práva</i>	13
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	13
Úvod	13
Prameny mezinárodního práva	14
Úvod	14
Obyčej	14
Mezinárodní smlouvy	15
Další prameny	16
Vztah mezi mezinárodním a vnitrostátním právem	16
Právní subjektivita	17
Obecné poznámky	17
Státy	17
Další právní subjekty	19
Jurisdikce státu	20
Obecné poznámky	20
Jurisdikce v oblasti trestněprávní	20
Imunita státu	21
Diplomatická imunita	21
Odpovědnost státu	23
Obecné poznámky	23

Teorie odpovědnosti	23
Mezinárodní smluvní právo	20
Obecné poznámky	25
Tvorba smluv	25
Ius cogens	28
Zánik smlouvy, její vypovězení a odstoupení od ní	29
Arbitráž a urovnávání sporů	29
Obecné poznámky	29
Arbitráž	30
Mezinárodní soudní dvůr	30
Mezinárodní trestní tribunály	32
Lidská práva a humanitární právo	33
Obecné poznámky	33
Postavení v rámci mezinárodního práva	34
Kontrolní otázky	36
Znalosti	36
Porozumění	36
Kapitola 2 Právo lidských práv	39
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	39
Úvod	39
Historický přehled	40
Obecné poznámky	40
Společnost národů	40
Mezinárodní organizace práce	41
1945: Organizace spojených národů	41
Mezinárodní standardy lidských práv	42
Obecné poznámky	42
Obyčejové právo	42
Charta OSN	43
Mezinárodní listina lidských práv	44
Další významné mezinárodní smlouvy o lidských právech	45
Výhrady ke smlouvám o lidských právech	46
Výkon spravedlnosti	47
Organizace spojených národů a lidská práva	47
Obecné poznámky	47
Rada bezpečnosti a Valné shromáždění	48
Hospodářská a sociální rada	50
Komise pro lidská práva	51

Subkomise pro boj proti diskriminaci a ochranu menšin	51
Komise pro postavení žen	52
Úřad Vysokého komisaře pro lidská práva	52
Vysoký komisař pro lidská práva	53
Donucovací mechanismy	53
Orgány pro monitorování smluv	53
Hrubé porušení lidských práv	54
Rezoluce Hospodářské a sociální rady č. 728F, 1235 a 1503	55
Postupy šetření	56
PROCEDURA PODLE REZOLUCE č. 1503	58
Mechanismus pro vyřizování stížností	59
Regionální opatření	60
Obecné poznámky	60
Afrika	61
Americké státy	61
Evropa	63
Asie	63
Liga arabských států	64
Kontrolní otázky	65
Znalosti	65
Porozumění	65
Kapitola 3 Mezinárodní humanitární právo	67
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	67
Úvod	67
Původ a vývoj	67
Válečné právo stručný přehled.....	68
Válečné právo versus válečná účelnost	70
Válečné právo versus taktika	70
Mezinárodní humanitární právo	71
Ženevské právo	71
Haagské právo	73
Další Haagské úmluvy a deklarace	75
Smíšený typ práva	77
Dodatkové protokoly k Ženevským úmluvám	77
Úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, Haag 1954	78
Další úmluvy a deklarace o vedení nepřátelství	79

Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce	
a válka	80
Hnutí a válka	81
Mezinárodní výbor Červeného kříže	82
Úloha MVČK	82
Stručně o MVČK	83
Mandát MVČK	85
MVČK a nepokoje a napětí	87
Humanitární právo a právo v oblasti lidských práv	90
Úvod	90
Po druhé světové válce	91
Humanitární právo a prosazování zákona	92
MEZINÁRODNÍ OCHRANA ZÁKLADNÍCH PRÁV	93
Kontrolní otázky	95
Znalosti	95
Porozumění	95
<i>Kapitola 4 Prosazování zákona v demokratických státech</i>	99
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	99
Úvod	99
Demokracie a vláda práva	99
Funkce prosazování zákona	100
Původ a organizace	100
Úkoly a povinnosti	101
Pravomoci	102
Prosazování zákona a mezinárodní právo	102
Lidská práva	103
Humanitární právo	103
Podpora a ochrana	104
Shrnutí	106
Kontrolní otázky	103
Znalosti/porozumění	108
Applikace	108
<i>Kapitola 5 Etické a právní aspekty prosazování zákona</i>	109
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	109
Úvod	109

Etika	110
Úvod	110
Definice	110
Osobní etika, skupinová etika, profesionální etika	111
Etické a zákonné jednání při prosazování zákona	112
Úvod	112
Kodex jednání příslušníka orgánu prosazování zákona	112
Rada Evropy Deklarace o policii	113
Základní zásady používání síly a střelných zbraní	114
Účinné předcházení a vyšetřování mimosoudních, svévolných a hromadných poprav	115
Úmluva proti mučení	116
Shrnutí	117
Kontrolní otázky	118
Znalosti	118
Porozumění	118
Aplikace	118
Kapitola 6 Prevence a odhalování trestné činnosti	121
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	121
Úvod	121
Právní rámec pro prosazování zákona	122
Presumpce nevinny	122
Právo na spravedlivý proces	122
Právo na soukromí	125
Etika boje proti trestné činnosti	126
Prevence a odhalování trestné činnosti	127
Shromažďování důkazů	127
Výslech	129
Zmizení a mimosoudní popravy	130
Co je „zmizení“?	130
Co je mimosoudní poprava?	130
Výkon spravedlnosti u mladistvých	131
Mezinárodní instrumenty	132
Účel a rozsah opatření	132
Důsledky pro postupy orgánů prosazování zákona	134
Oběti trestných činů a zneužívání moci	135
Shrnutí	138

Kontrolní otázky	140
Znalosti	140
Porozumění	140
Aplikace	140
Kapitola 7 Udržování veřejného pořádku	141
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	141
Úvod	141
Shromáždění a demonstrace	142
Základní práva a svobody	142
Postupy orgánů prosazování zákona	143
Vnitřní nepokoje a napětí	146
Navrhovaná definice	146
Zásady práva lidských práv	147
Zásady humanitárního práva	148
Postupy orgánů prosazování zákona	148
Výjimečný stav	149
Definice	149
Požadavky	150
Derogace	150
Minimální humanitární standardy	151
Vnitrostátní ozbrojený konflikt	152
Aplikovatelné právo	152
Záležitosti veřejného pořádku	153
Mezinárodní ozbrojený konflikt	153
Definice a aplikovatelné právo	153
Záležitosti veřejného pořádku	155
Co je mimosoudní poprava?	155
Shrnutí	157
Kontrolní otázky	159
Znalosti	159
Porozumění	159
Aplikace	159
Kapitola 8 Zatčení	163
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	163
Úvod	163
Definice	163

.....	140
.....	140
.....	140
.....	140
ho pořádku	141
ky orgánů prosazování zákona	141
.....	141
e	142
y	142
ání zákona	143
.....	146
.....	146
ráv	147
ráva	148
vání zákona	148
.....	149
.....	149
.....	150
.....	150
standardy	151
nflikt	152
.....	152
řádku	153
onflikt	153
é právo	153
řádku	155
rava?	155
.....	157
.....	159
.....	159
.....	159
.....	159
.....	163
šníky orgánů prosazování zákona	163
.....	163
.....	163

Zatčení a orgány prosazování zákona	164
Důvody zatčení	164
Svévolné zatčení nebo zadržování osob	165
Jednání příslušníků orgánu prosazování zákona	165
Zatčená osoba	166
Práva při zatýkání	166
Práva okamžitě po zatčení	167
Zvláštní postavení žen	168
Zvláštní postavení mladistvých	169
Oběti nezákonného zatčení nebo zadržování	170
Povinnosti příslušníků orgánů prosazování zákona	170
Shrnutí	172
Kontrolní otázky	173
Znalosti	173
Porozumění	173
Aplikace	173
Kapitola 9 Zadržování (detence, vazba)	175
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	175
Úvod	175
Zadržování (detence) a mezinárodní právo lidských práv	176
Základní definice	176
Zákaz mučení	176
Lidské zacházení	178
Zvláštní postavení mladistvých	179
Zvláštní postavení žen	181
Výsledky	182
Disciplína a trest	183
Nápravná zařízení	183
Zadržování (detence) a mezinárodní humanitární právo	184
Úvod	184
Vnitřní nepokoje a napětí	185
Vnitřní nepokoje a napětí – výjimečný stav	186
Vnitrostátní ozbrojený konflikt	188
Mezinárodní ozbrojený konflikt	190
Úloha a odpovědnost Mezinárodního výboru Červeného kříže	193
Shrnutí	195
Kontrolní otázky	197

Znalosti	197
Porozumění	197
Aplikace	197
Kapitola 10 Použití síly a zbraně	198
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	198
Etická a právní problematika používání síly a střelných zbraní	198
Právo každého člověka na život, svobodu a bezpečnost	199
Použití síly ze strany příslušníků orgánu prosazování zákona – pravomoc a povinnost.....	200
Kodex jednání příslušníka orgánu prosazování zákona	201
Základní zásady při používání síly a střelných zbraní	203
Obecná a zvláštní ustanovení	203
Základní principy	204
Kvalifikace, výcvik, školení a poradenství	204
Použití zbraně	205
Neoprávněné použití síly a zbraní	207
Použití síly a zbraní proti nezákonnému shromáždění	207
Použití síly a zbraní vůči zadržovaným osobám	208
Hlášení a kontrola	208
Odpovědnost příslušníků orgánu prosazování zákona	209
Účinná prevence mimosoudních, svévolných a hromadných poprav	210
Definice	210
Úloha orgánu prosazování zákona	210
Shrnutí	212
Kontrolní otázky	213
Znalosti	213
Porozumění	213
Aplikace	213
ZRANITELNÉ SKUPINY PŘI PROSAZOVÁNÍ ZÁKONA	215
Kapitola 11 Ženy	217
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	217
Lidská práva žen	217
Úvod: Realita zastoupení pohlaví ve společnosti	217
Právní ochrana lidských práv žen: rovnost a nediskriminace	218

Mezinárodní mechanismy na ochranu lidských práv žen	220
Násilí vůči ženám	221
Postavení žen při výkonu spravedlnosti	222
Prevence a odhalování trestné činnosti	222
Lidská práva zatčených žen	223
Lidská práva žen ve vazbě	224
Ženy – oběti trestného činu nebo zneužití moci	225
Ženy-příslušnice orgánů prosazování zákona	228
Ženy při ozbrojeném konfliktu: humanitární právo	229
Obecné poznámky	229
Ochrana žen-kombatantů	230
Ochrana civilistek během ozbrojeného konfliktu	230
Poznámka o znásilňování jakožto metodě válčení	230
Shrnutí	232
Kontrolní otázky	234
Znalosti	234
Porozumění	234
Aplikace	234
Kapitola 12 Děti a mladiství	235
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	235
Zvláštní postavení dětí ve společnosti	235
Úvod	235
Úmluva o právech dítěte	235
Výkon spravedlnosti nad mladistvými	236
Mezinárodní dokumenty	236
Účel, rozsah a obsah ustanovení na ochranu mladistvých	237
Důsledky pro postupy orgánů prosazování zákona	239
Zatčení mladistvých	240
Obecné zásady	240
Práva při zatýkání a po zatčení	241
Zadržování mladistvých	242
Obecné zásady	242
Speciální ochrana	242
Použití síly a zbraní proti mladistvým	243
Postavení dětí za ozbrojeného konfliktu	244
Opatření na ochranu dětí	244

Shrnutí	246
Kontrolní otázky	247
Znalosti	247
Porozumění	247
Aplikace	247
Kapitola 13 Oběti trestné činnosti a zneužití moci	249
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	249
Úvod	249
Oběti trestného činu a zneužití moci	249
Svévolné zatčení a zadržování	251
Použití síly a zbraní	253
Mučení	254
Domácí násilí	255
Oběti ozbrojeného konfliktu	256
Úvod	256
Ochranná opatření	256
Shrnutí	258
Kontrolní otázky	259
Znalosti	259
Porozumění	259
Aplikace	259
Kapitola 14 Uprchlíci a přesídlenci (vnitřní uprchlíci)	261
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	261
Úvod	261
Definice	262
Uprchlíci	262
Přesídlenci	262
Ochrana a zacházení	263
Uprchlické právo	263
Právo lidských práv a přesídlenci	264
Humanitární právo, uprchlíci a přesídlenci	265
Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky	267
Mezinárodní výbor Červeného kříže	268
Odpovědnost orgánů prosazování zákona	269
Shrnutí	271

Kontrolní otázky	273
Znalosti a porozumění	273
Aplikace	273
VELENÍ A ŘÍZENÍ	275
Kapitola 15 Postupy sledování a kontroly	277
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	277
Úvod	277
Orgány prosazování zákona	278
Struktury, změny, vývoj	278
Nábor, přijímání a výběr nových příslušníků	279
Vzdělávání, školení a výcvik	280
Praxe a postupy prosazování zákona	280
Lidská práva při prosazování zákona	280
Provádění operací	281
Sledování a hodnocení pracovní činnosti	282
Vztahy s veřejností	282
Úvod	282
Vstřícnost	283
Orgány prosazování zákona se musejí zodpovídat ze své činnosti	283
Mechanismy podávání stížností	285
Shrnutí	287
Kontrolní otázky	289
Znalosti	289
Aplikace	289
Kapitola 16 Vyšetřování případů porušování lidských práv	291
Klíčové otázky pro příslušníky orgánů prosazování zákona	291
Úvod	291
Definice porušování lidských práv	292
Úvod	292
Odpovědnost státu	292
Mechanismy pro mezinárodní stížnosti	292
Mezistátní stížnosti	293
Individuální stížnosti	293

Opravné prostředky na vnitrostátní úrovni	295
Soudní řízení	296
Mechanismy projednávání stížností	296
Národní ombudsman	237
Národní komise pro lidská práva	298
Orgány prosazování zákona	298
Porušování lidských práv	298
Prošetřovací povinnost	299
Odpovědnost	299
Oběti	300
<i>PROCEDURA PODLE REZOLUCE č. 1503</i>	301
Shrnutí	302
Kontrolní otázky	304
Znalosti a porozumění	304
Aplikace	304